

گزارشی در باره کنگره ایرانشناسان

ضمیمه شماره ۱ سال پنجم مجله بررسیهای تاریخی

گزارشی دربارهٔ دومین کنفرهٔ ایران‌شناسان

دومین کنفرهٔ جهانی ایران‌شناسان در تالار فرهنگستان علوم ایتالیا در شهر رم روز سه‌شنبه یازدهم فروردین ماه ساعت ۱۰ بامداد با خواندن پیام شاهنشاه آریامهر و پیام حضرت رئیس جمهوری ایتالیا که سرپرستی عالیه کنفره را مشترکاً قبول فرموده بودند گشایش یافت.

پیام شاهنشاه آریامهر را که بایتالیائی بود آقای شجاع‌الدین شفا مدیرعامل کتابخانه پهلوی و دبیر کل اتحادیه جهانی ایران‌شناسان خواندند و پیام رئیس جمهوری ایتالیا را آقای پرفسور چرولی رئیس کنفره و نایب رئیس فرهنگستان علوم ایتالیا که در کنفره جهانی ایران‌شناسان در تهران نیز در آخرین جلسه ریاست کنفره را بعهده داشت و خود از دانشمندان ایران شناس است که بیش از هزار تعزیه ایرانی گردآوری نموده.

دانشمندان سی کشور آسیائی و اروپائی و آمریکا بدعوت فرهنگستان علوم ایتالیا در جلسات کنگره دعوت و شرکت داشتند تنها دانشمندان کشور اتحاد شوروی بواسطه دیر رسیدن دعوت نامه نتوانسته بودند شرکت نمایند . در نخستین جلسه کنگره آقای دکتر جلال عبده سفیر شاهنشاه آریامهر در ایتالیا نطقی ایراد کردند و آقای قدس نخعی سفیر شاهنشاه آریامهر در واتیکان نیز حضور داشتند .

هیأت ایرانی دانشمندان ایرانی که در کنگره دعوت شده و شرکت داشتند آقایان دکتر حسین نصر، مجیدی کتائی، رکن الدین همایون فرخ، دکتر فره‌وشی، دکتر زریاب خوئی، مهندس مزدا، ایرج افشار، سنا تور فروغی و دکتر یوسف نیری بودند .

سه دانشمند ایرانی که در اروپا و آمریکا بودند نیز در کنگره شرکت داشتند. آقایان پرفسور کوروس از آلمان، فریدون وهمن از دانمارک و دکتر ماهیار نوابی که برای شرکت در کنگره نامه‌های جغرافیائی به آمریکا رفته بودند در بازگشت در کنگره جهانی ایران شناسان در رم شرکت کردند . آقای دکتر احسان یارشاطر نیز جزو هیأت ایران شناسان آمریکا دعوت شده و در کنگره شرکت کردند .

موضوع سخنرانیه‌ها بیشتر در باره تمدن ساسانی و تمدن ایرانی دوران اسلامی بود و در میان آنها سخنرانی‌های جالبی درباره شناسائی و نفوذ تمدن ایران ایراد گردید که میتوان سخنرانی پرفسور توجی رئیس سازمان فرهنگی ایزمئو ایتالیا را در باره نفوذ تمدن ایران در تبت و سخنرانی آنتونیو پالیارو درباره نفوذ تمدن ساسانی در غرب و سخنرانی پرفسور آرمان آبل استاد دانشگاه بروکسل را درباره نفوذ ایران در مصر و سوریه در سده یازدهم و دوازدهم و سخنرانی فرانچسکو گابریلی استاد دانشگاه رم درباره نفوذ حماسه فردوسی

در ادبیات عرب و سخنرانی پرفسور هارماتا استاد دانشگاه بوداپست در باره نفوذ تمدن ایران در فرهنگ چین و سخنرانی پرفسور کلود کاهن استاد دانشگاه پاریس درباره فرهنگ ایرانی در کشورهای خارجی از آغاز اسلام تا دوران مغول و سخنرانی آندره گرابار دانشمند فرانسوی رادر باره تجلیات هنر ساسانی در کشورهای مسیحی و غیره دانست. جلسات کنگره بسیار فشرده بود بطوریکه صبح تا عصر گاهی در روز هشت سخنرانی ترتیب داده شده بود و پس از هر سخنرانی پرسشها و گاهی ایرادها عنوان میشد که سخنران پاسخ میداد برخی از سخنرانها با اسلایدهای رنگی همراه بود.

سومین کنگره جهانی ایران شناسان - تشکیل دومین کنگره جهانی ایران شناسان از یازدهم فروردین ماه تا هیجدهم در شهر رم تشکیل یافت و تشکیل کنگره بموجب مفاد قطعنامه نخستین کنگره جهانی ایران شناسان بود که در تهران تشکیل یافته بود و مقرر گردید که هر چهار سال یکبار کنگره در یکی از کشورها تشکیل گردد سومین کنگره جهانی ایران شناسان چهار سال دیگر در استرالیا تشکیل خواهد شد.

محل تشکیل جلسات - دعوت از اعضای کنگره و سیله آکادمی علوم ایتالیا بعمل آمده بود و در ایام تشکیل کنگره میهماندار نیز آکادمی علوم بود و جلسات در تالار بزرگ کاخ فارنرینا که یکی از کاخهای تاریخی و بنام رم است برپا بود و یک جلسه در انستیتو روابط فرهنگی ایتالیا با خاور میانه و دور (ایزمثو) تشکیل یافت تاریخچه کاخ فارنرینا که اکنون نیز محل فرهنگستان علوم ایتالیاست خود بسیار جالب است این کاخ را در آغاز سال ۱۵۰۰ میلادی کلودیو آگوستینو کیجی بانکدار بنامی بدست معمار معروفی ساخته و این کاخ باندازه ای رویائی بوده که درباره آن شاعران بسیار شعرهای زیبایی سروده اند. کلودیو آگوستینو چند میهمانی جالب در این کاخ میدهد از جمله پاپ لئون دهم را دعوت میکند و در طویل کاخ از او پذیرائی مجلل می نماید و

مقصود او آن بوده که سرطویله کاخ از کاخ پاپ که در ایتالیا مشهور بوده بهتر است در میهمانی دیگر که گروهی از اشراف دعوت شده بودند تمام بشقابها و کارد و چنگالها از طلای ناب بوده و پس از خوردن غذا همه آنها را از پنجره در رود تیسر که از کنار باغ میگذشته می ریزند اما بعد معلوم شد که توری در درون رودخانه در آب کشیده بودند که ظرفها کم نشود و آنها را دوباره بدست آورند.

در همین کاخ باردیگر میهمانی از پاپ و دوازده کاردینال بعمل میآید و با دختری بنام فرانچسکا اورداسکا که او را دزدیده بود و در کاخ نگهداری میکرد عروسی میکند.

در سال ۱۵۲۰ کلودیو آگوستینو بدرود زندگی میگوید و در سال ۱۵۷۲ خانه را بازماندگان او به کاردینال فارنرینامی فروشند و این شخص همان کسی است که دختر او ملکه اسپانیا میشود در سال ۱۸۶۰ کاخ رامفیر اسپانیا در رم خریداری میکند و در سال ۱۹۲۸ میلادی آنرا دولت خریداری میکند و از سال ۱۹۲۹ مقر فرهنگستان علوم ایتالیا میشود و بنام کاخ فارنرینا معروف میشود. نقاشیهای سقف تالارهای این کاخ کار را مائل و همکاران و شاگردان اوست و در این کاخ گالیه مدتی به جستارهای علمی پرداخته است و اکنون نیز شهرت هنری دارد.

روز سیزده

در میان روزهایی که کنگره تشکیل بود صبح روز سیزده فروردین هیأت ایرانی روی يك رسم کهن دسته جمعی به خارج شهر رفته و در ۴ کیلومتری رم به کاستل گاندولفو که جای باصفائی است و کنار دریاچه نمى (Nemi) رفته و ناهار را در آنجا خوردند و سه بعد از ظهر به رم برگشته در جلسات کنگره تا ساعت هفت بعد از ظهر شرکت کردند.

آخرین جلسه کنگره جهانی ایران شناسان بامداد روز شانزدهم فروردین ماه بریاست آقای شجاع الدین شفا ریاست هیئت نمایندگان ایرانی

تشکیل شد و با سخنرانی پروفیسور ویدن گرن سوئدی در باره مستعمرات ساسانیان که از روی نقشه نشان داده میشد و یاد ایران شناسانی که از نخستین کنگره تا تشکیل کنگره دوم در گذشته اند و با احترام آنان یک دقیقه سکوت شد پایان یافت.

بازدید از پرستشگاههای مهر در بندر استیا

در آخرین روز پس از پایان جلسات کنگره اعضای هیأتها دسته جمعی به بندر قدیمی اوستیا که شهر بازرگانی و کهنسالی بوده و بندر روم قدیم بود. برای دیدن پرستشگاههای مهر و خرابه های آن و موزه رفتند. این خرابه ها از سده اول میلادی بوده و در آنجا پرستشگاه بزرگ مهر با تندیس بزرگ مهر که گاوی را می کشد و حربه ای (خنجر سنگی) در دست دارد و چند پرستشگاه کوچک در خانه های شهر پیدا شد.

این پرستشگاه یکی از صدها پرستشگاه مهر است که در ایتالیا و اروپا از انگلستان تا فرانسه و آلمان و رومانی و کشورهای بالکان و شمال آفریقا و خاور نزدیک پیدا شده و نماینده نفوذ دین و تمدن ایران در جهان قدیم بیش از پیدایش مسیحیت در اروپاست.

گذشته از مهرابه ای که در موزه استیا بخشی از آن با جایگاه مهر پیدا شده تندیس بزرگ مهر که از سنگ سپید تراشیده شده یافت گردیده که گاوی را بر زمین افکنده و زانو بر پشت آن زده و با حربه ای او را میکشد که در نهایت مهارت و زیبایی ساخته شده است.

تندیس بزرگ دیگری از تراژان امپراتور رم (۹۶-۱۱۷) میلادی از سنگ سپید تراشیده یافت شده که روی سینه آن در دو جانب نقش مهر با گاوهماوند آن تندیس که در موزه واتیکان نگهداری شده کنده شده است زیرا بسیاری از امپراتوران روم مانند نرون دیو کلیسین، کمد، کاراکالا، ژولین، اورلیان، گوردیان و غیره مهر پرست بوده و نشانه نفوذ دین و تمدن ایرانی در روم و اروپای قدیم است.

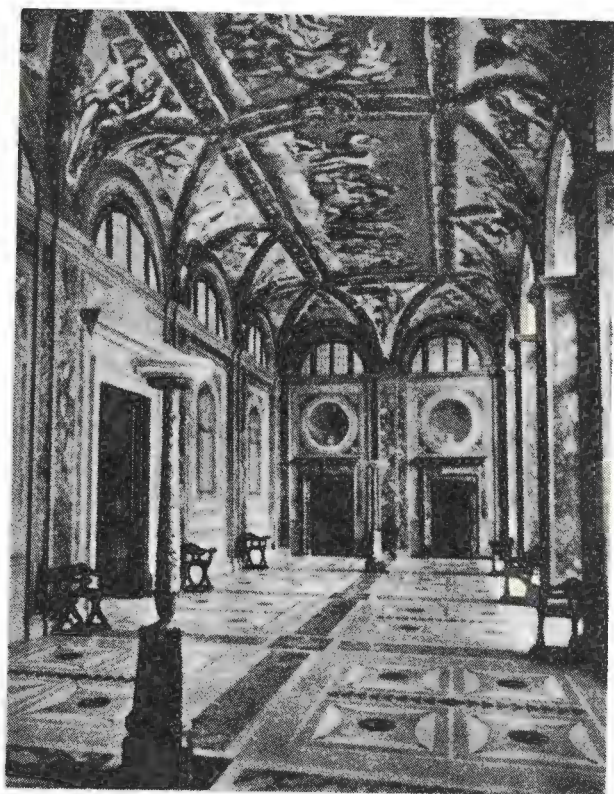
پس از بازدید هیأت‌های نمایندگی از استیا ناهاری در آن بندر بافتخار نمایندگان از طرف فرهنگستان علوم ایتالیا داده شد و جلسه پایان یافت ضیافت‌های دیگری از طرف کتابخانه پهلوی، و فرهنگستان علوم ایتالیا در شب اول و دوم تشکیل کنکره برپا بود و ضیافتهای دیگری از طرف سفیر شاهنشاه آریامهر در ایتالیا و سفیر شاهنشاه آریامهر در واتیکان که در آن گروهی از ایرانیان و نمایندگان دولت شاهنشاهی در رم شرکت داشتند و در تمام مدت تشکیل کنکره پرچم ایران و ایتالیا بر فراز بزرگترین مهمانخانه رم که جای هیأت نمایندگی ایران بود در اهتزاز بود.

متن سخنرانیها که بزبانهای ایتالیائی، فرانسوی، انگلیسی، آلمانی ایراد شده است از طرف فرهنگستان علوم ایتالیا جداگانه چاپ خواهد شد و ترجمه فارسی آنها از طرف کتابخانه پهلوی منتشر خواهد شد.

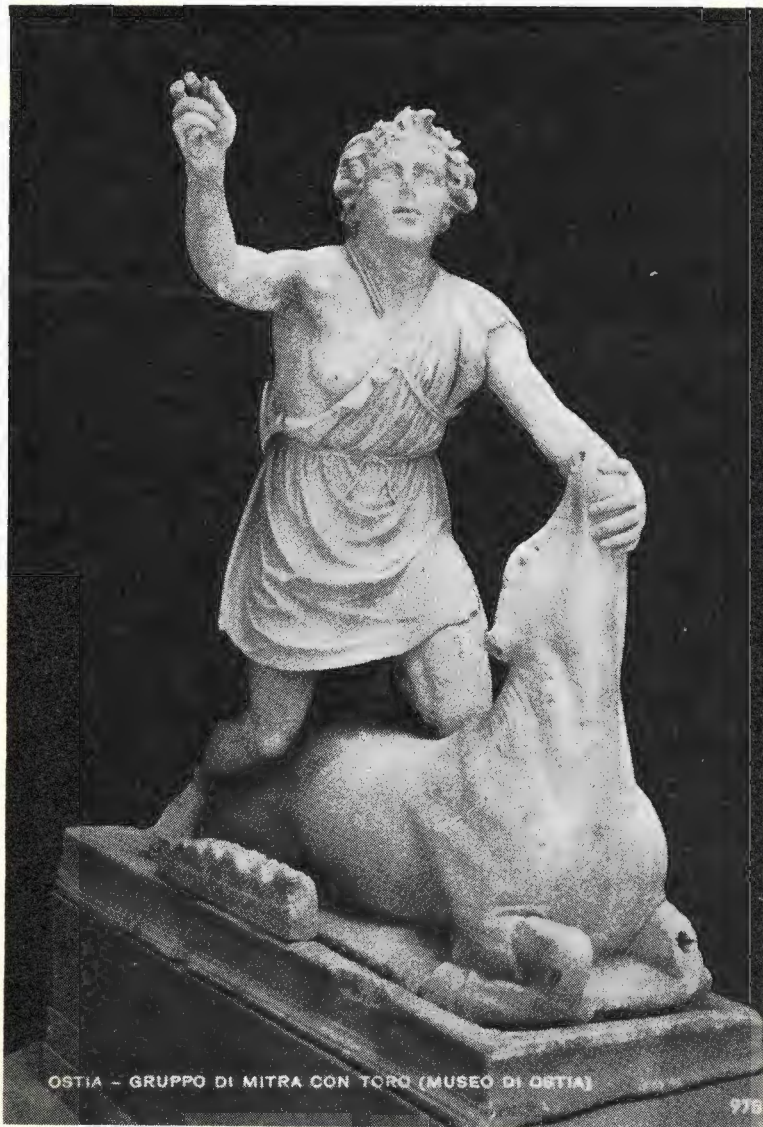
دومین کنکره جهانی ایران شناسان باین ترتیب با ایراد سخنرانیهای تحقیقی و تاریخی که نشان دهنده تمدن و فرهنگ کهنسال ایران بود پایان رسید.

یکی از جلسات کنگره جهانی ایرانشناسان میان نمایندگان ایران در ردیف دوم دیده میشوند

تالار بزرگ کاخ فارنزینا که یکی از کاخهای تاریخی
و بنام رم است و دومین کنگره ایرانشناسان در این
کاخ برپا گردید

تندیس بزرگ مهر از سنگ سپید که گاوی را بر زمین افکنده و زانو بر پشت آن
 نهاده و حربه‌ای در دست دارد (حربه شکسته است) پیدا شده در خرابه‌های استیا
 از سده یکم میلادی